

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

19. května 2010 *

Ve věci T-19/05,

Boliden AB, se sídlem ve Stockholmu (Švédsko),

Outokumpu Copper Fabrication AB, dříve Boliden Fabrication AB, se sídlem ve Västerås (Švédsko),

Outokumpu Copper BCZ SA, dříve Boliden Cuivre & Zinc SA, se sídlem v Liège (Belgie),

původně zastoupené C. Wetterem a O. Rislundem, dále C. Wetterem a M. Johanssonem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené É. Gippini Fournierem a S. Noëm, jako zmocněnci,

žalované,

* Jednací jazyk: angličtina.

jejímž předmětem je zaprvé návrh na zrušení čl. 1 písm. a) až c) rozhodnutí Komise K(2004) 2826 ze dne 3. září 2004, které se týká řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/E-1/38.069 – měděné sanitární trubky) v rozsahu, v němž je v něm konstatováno, že žalobkyně se mezi 1. červencem 1995 a 27. srpnem 1998, jakož i mezi 10. prosincem 1998 a 7. říjnem 1999 účastnily protiprávního jednání, zadruhé návrh na snížení částky pokuty uložené tímto rozhodnutím žalobkyním a zatřetí vzájemný návrh Komise na zvýšení uvedené částky,

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení M. E. Martins Ribeiro, předseda, S. Papasavvas a N. Wahl (zpravodaj), soudci,
vedoucí soudní kanceláře: C. Kantza, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. listopadu 2008,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

- 1 Žalobkyně, společnosti Outokumpu Copper Fabrication AB (dříve Boliden Fabrication AB), Outokumpu Copper BCZ SA (dříve Boliden Cuivre & Zinc SA) a Boliden AB jsou součástí skupiny Boliden, jejíž mateřská společnost Boliden je společnost založená podle švédského práva, která je kótovaná na Stockholmské burze (Švédsko) a má provozovny v Evropě a Kanadě. Skupina se specializuje zejména na důlní těžbu, zpracování a prodej kovů a nerostných produktů, zejména mědi a zinku.

1. *Správní řízení*

- 2 V návaznosti na sdělení informací učiněné společností Mueller Industries Inc. (dále jen „Mueller“) v lednu 2001 provedla Komise Evropských společenství v březnu 2001 podle článku 14 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), předem neohlášená šetření v prostorách vícero podniků činných v odvětví měděných trubek.

- 3 Dne 9. a 10. dubna 2001 byla provedena doplňková šetření v prostorách společnosti KME Germany AG (dříve KM Europa Metal AG) jakož i společností Outokumpu Oyj a Luvata Oy (dříve Outokumpu Copper Products Oy) (dále jen, společně „skupina Outokumpu“) Dne 9. dubna 2001 učinila skupina Outokumpu Komisi nabídku spolupráce na základě sdělení Komise o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod (Úř. věst. 1996, C 207, s. 4, dále jen „sdělení o spolupráci z roku 1996“), jak pro průmyslové, tak pro sanitární trubky. Po doplňkových šetřeních Komise rozdělila své šetření týkající se měděných trubek do tří odlišných řízení, a sice věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky), věci COMP/E-1/38.121 (Spojovací tvarovky) a věci COMP/E-1/38.240 (Průmyslové trubky).
- 4 Dopisem ze dne 30. dubna 2001 předala skupina Outokumpu Komisi prohlášení, doplněné určitým počtem příloh, které popisovalo odvětví měděných trubek a koluzní dohody, které se k němu vztahovaly.
- 5 Dne 5. června 2002 se v rámci věci COMP/E-1/38.240 (Průmyslové trubky) uskutečnily z iniciativy Komise rozhovory se zástupci skupiny Otukumpu týkající se nabídky spolupráce učiněné tímto podnikem. Tento podnik rovněž oznámil, že souhlasí s tím, aby Komise vyslechla zaměstnance, kteří byli zapojeni do dohod, jichž se týkala věc COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky).
- 6 V červenci 2002, v rámci věci COMP/E-1/38.240 (Průmyslové trubky) Komise na základě článku 11 nařízení č. 17 jednak zaslala žádosti o informace společnosti

Wieland-Werke AG (dále jen „Wieland“) a skupině KME [složené z KME Germany, KME France SAS (dříve Tréfinmétaux SA) a KME Italy SpA (dříve Europa Metalli SpA)] a jednak vyzvala skupinu Outokumpu, aby jí sdělila doplňující informace. Dne 15. října 2002 odpověděla skupina KME na uvedenou žádost o informace. Její odpověď obsahovala rovněž prohlášení a žádost, aby se v rámci věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky) na ni použilo sdělení o spolupráci z roku 1996. Krom toho skupina KME umožnila Komisi použít všechny informace poskytnuté v rámci věci COMP/E-1/38.240 (Průmyslové trubky) a věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky).

- 7 Dne 23. ledna 2003 společnost Wieland předala Komisi prohlášení obsahující žádost, aby se v rámci věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky) na ni použilo sdělení o spolupráci z roku 1996.
- 8 V rámci věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky) zaslala Komise dne 3. března 2003 žádosti o informace skupině Boliden, společností HME Nederland BV (dále jen „HME“) a Chalkor AE Epexergasias Metallon (dále jen „Chalkor“), jakož i dne 20. března 2003 skupině IMI (složené ze společností IMI plc, IMI Kynoch Ltd a Yorkshire Copper Tube).
- 9 Dne 9. dubna 2003 se zástupci společnosti Chalkor setkali se zástupci Komise a požádali, aby se v rámci věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky) použilo sdělení o spolupráci z roku 1996.
- 10 Dne 29. srpna 2003 přijala Komise v rámci věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky) oznámení námitek určené dotyčným společnostem. Poté, co uvedené

společnosti získaly přístup ke spisu v elektronické podobě a předložily písemná vyjádření, zúčastnily se s výjimkou společnosti HME slyšení dne 28. listopadu 2003.

- 11 Dne 16. prosince 2003 přijala Komise rozhodnutí K(2003) 4820 v konečném znění v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/E-1/38.240 – Průmyslové trubky), jehož shrnutí je zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 28. dubna 2004 (Úř. věst. L 125, s. 50).

2. Napadené rozhodnutí

- 12 Dne 3. září 2004 přijala Komise rozhodnutí K(2004) 2826, které se týká řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/E-1/38.069 – měděné sanitární trubky) (dále jen „napadené rozhodnutí“), jehož shrnutí je zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 13. července 2006 (Úř. věst. L 192, s. 21).
- 13 Napadené rozhodnutí obsahuje zejména následující ustanovení:

„Článek 1

Následující podniky porušily ustanovení čl. 81 odst. 1 [ES] a od 1. ledna 1994 ustanovení čl. 53 odst. 1 Dohody o EHP tím, že se v průběhu uvedených období účastnily

souboru dohod a jednání ve vzájemné shodě, které se týkaly stanovení cen a rozdělení trhů v odvětví měděných sanitárních trubek:

- a) Boliden [...], společně a nerozdílně s [Outokumpu Copper Fabrication] a [Outokumpu Copper BCZ] od 3. června 1988 do 22. března 2001;
- b) [Outokumpu Copper Fabrication], společně a nerozdílně s Boliden [...] a [Outokumpu Copper BCZ], od 3. června 1988 do 22. března 2001;
- c) [Outokumpu Copper BCZ], společně a nerozdílně s Boliden [...] a [Outokumpu Copper Fabrication], od 3. června 1988 do 22. března 2001;
- d) Austria Buntmetall AG:
 - i) společně a nerozdílně s Buntmetall Amstetten [GmbH], od 29. srpna 1998 přinejmenším do 8. července 1999 a
 - ii) společně a nerozdílně s [Wieland] a Buntmetall Amstetten [...], od 9. července 1999 do 22. března 2001;
- e) Buntmetall Amstetten [...]:
 - i) společně a nerozdílně s Austria Buntmetall [...] od 29. srpna 1998 přinejmenším do 8. července 1999 a

- ii) společně a nerozdílně s [Wieland] a Austria Buntmetall [...], od 9. července 1999 do 22. března 2001;
- f) [Chalkor], od 29. srpna 1998 přinejmenším do začátku září 1999;
- g) [HME] od 29. srpna 1998 přinejmenším do 22. března 2001;
- h) IMI [...], společně a nerozdílně s IMI Kynoch [...] a Yorkshire Copper Tube [...], od 29. září 1989 do 22. března 2001;
- i) IMI Kynoch [...], společně a nerozdílně s IMI [...] a Yorkshire Copper Tube [...], od 29. září 1989 do 22. března 2001;
- j) Yorkshire Copper Tube [...], společně a nerozdílně s IMI [...] a IMI Kynoch [...], od 29. září 1989 do 22. března 2001;
- k) [KME Germany]:
 - i) samostatně od 3. června 1988 do 19. června 1995 a
 - ii) společně a nerozdílně s [KME France] a [KME Italy], od 20. června 1995 do 22. března 2001;

l) [KME Italy]:

- i) společně a nerozdílně s [KME France], od 29. září 1989 do 19. června 1995 a
- ii) společně a nerozdílně s [KME Germany] a [KME France], od 20. června 1995 do 22. března 2001;

m) [KME France]:

- i) společně a nerozdílně s [KME Italy], od 29. září 1989 do 19. června 1995 a
- ii) společně a nerozdílně s [KME Germany] a [KME Italy], od 20. června 1995 do 22. března 2001;

[...]

- s) Outokumpu [...], společně a nerozdílně s [Luvata], od 29. září 1989 do 22. března 2001;
- t) [Luvata], společně a nerozdílně s Outokumpu [...], od 29. září 1989 do 22. března 2001;

u) [Wieland]:

- i) samostatně od 29. září 1989 do 8. července 1999 a
- ii) společně a nerozdílně s Austria Buntmetall [...] a Buntmetall Amstetten [...], od 9. července 1999 do 22. března 2001.

Článek 2

Za protiprávní jednání uvedená v článku 1 se ukládají následující pokuty:

- a) Boliden [...], [Outokumpu Copper Fabrication] a [Outokumpu Copper BCZ], společně a nerozdílně: 32,6 milionu eur;
- b) Austria Buntmetall [...] a Buntmetall Amstetten [...], společně a nerozdílně: 0,6695 milionu eur;
- c) Austria Buntmetall [...], Buntmetall Amstetten [...] a [Wieland], společně a nerozdílně: 2,43 milionu eur;
- d) [Chalkor]: 9,16 milionu eur;

- e) [HME]: 4,49 milionu eur;
- f) IMI [...], IMI Kynoch [...] a Yorkshire Copper Tube [...], společně a nerozdílně: 44,98 milionu eur;
- g) [KME Germany]: 17,96 milionu eur;
- h) [KME Germany], [KME France] a [KME Italy], společně a nerozdílně: 32,75 milionu eur;
- i) [KME Italy] a [KME France], společně a nerozdílně: 16,37 milionu eur;
- j) Outokumpu [...] a [Luvata], společně a nerozdílně: 36,14 milionu eur;
- k) [Wieland], samostatně: 24,7416 milionu eur.

[...]“

¹⁴ Komise se domnívala, že se dotčené podniky účastnily jediného, trvajícího a komplexního protiprávního jednání (dále jen „kartel“ nebo „dotčené protiprávní jednání“) a v případě skupiny Boliden, skupiny KME a společnosti Wieland, protiprávního jednání, které má mnoho forem. Komise upřesnila, že vnitrostátní dohody nejsou jako takové napadeným rozhodnutím dotčeny (body 2 a 106 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Relevantní výrobky a trhy

- ¹⁵ Dotyčné odvětví, odvětví výroby měděných trubek zahrnuje dvě skupiny výrobků, a sice jednak průmyslové trubky, které se rozdělují do různých podskupin na základě jejich konečného využití (klimatizace a chlazení, armatury, ohřívače vody a plynové ohřívačky, sušičky filtrů a telekomunikace), a jednak sanitární trubky, nazývané také „instalační trubky“, které se používají na vodovodní, ropovodní, plynová a vytápěcí zařízení ve stavebnictví (bod 3 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- ¹⁶ Komise měla za to, že věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky) a COMP/E-1/38.240 (Průmyslové trubky) se týkají dvou odlišných protiprávních jednání. V tomto ohledu se hlavně opřela o skutečnost, že „v dohodách jednak o sanitárních trubkách, a jednak o průmyslových trubkách byly zapojeny odlišné podniky (a odlišní zaměstnanci těchto podniků) a organizace těchto dohod se rovněž lišila“. Komise se krom toho domnívala, že odvětví sanitárních trubek se liší od odvětví průmyslových trubek, pokud jde o dotčené zákazníky, konečné použití a technické vlastnosti výrobků (body 4 a 5 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- ¹⁷ Pokud jde o měděné sanitární trubky, Komise v napadeném rozhodnutí tvrdila, že tato skupina výrobků zahrnuje dvě „podskupiny“ výrobků: jednak sanitární trubky z obyčejné mědi, a jednak měděné sanitární trubky izolované plastem. Poznamenala, že „sanitární trubky z obyčejné mědi a měděné sanitární trubky izolované plastem nejsou nezbytně zaměnitelné a mohou představovat rozdílné výrobkové trhy s ohledem na sdělení Komise o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství“ (Úř. věst. 1997, C 372, s. 5). Nicméně pro potřeby napadeného rozhodnutí se Komise domnívala, že tyto dvě „podskupiny“ výrobků musí být považovány za „jednu a tutéž skupinu výrobků [...], protože v dohodách o těchto dvou podskupinách výrobků byly v zásadě zapojeny stejné podniky (a stejní zaměstnanci

těchto podniků) a dohody byly organizovány podobným způsobem“ (body 13 a 459 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- 18 V napadeném rozhodnutí Komise rovněž uvedla, že relevantní zeměpisný trh byl Evropský hospodářský prostor (EHP). Domnívala se, že v roce 2000 byla v EHP tržní hodnota sanitárních trubek z obyčejné mědi přibližně 970,1 milionů eur a tržní hodnota měděných sanitárních trubek izolovaných plastem 180,9 milionů eur. Kumulovaná hodnota těchto dvou trhů byla v důsledku toho ohodnocena na 1 151 milionů eur v EHP v roce 2000 (body 17 a 23 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Složky dotčeného protiprávního jednání

- 19 Komise uvedla, že dotčené protiprávní jednání se projevilo ve třech odlišných, ale propojených formách (body 458 a 459 odůvodnění napadeného rozhodnutí). První část kartelu, a sice dohody SANCO, spočívala v dohodách uzavřených mezi „výrobci SANCO“, přičemž SANCO je ochranná známka sanitárních trubek z obyčejné mědi vyráběných skupinou KME, společností Wieland a skupinou Boliden (body 115 až 118, 125 až 146 a 456 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 20 Druhá část dotčeného protiprávního jednání, a sice dohody WICU a Cuprotherm, zahrnovala dohody uzavřené mezi „výrobci WICU a Cuprotherm“, přičemž WICU a Cuprotherm jsou ochranné známky měděných sanitárních trubek izolovaných plastem vyráběných skupinou KME a společností Wieland (body 121 a 149 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 21 Třetí část kartelu, a sice evropské rozšířené dohody, se týkala dohod uzavřených v rámci větší skupiny výrobců sanitárních trubek z obyčejné mědi. Zahrnovala

podniky uvedené v bodech 19 a 20 výše, jakož i skupinu Buntmetall (složenou ze společností Austria Buntmetall a Buntmetall Amstetten), Chalkor, HME, skupinu IMI, Mueller a skupinu Outokumpu (body 147, 148, 192 a 459 až 462 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Doba trvání a trvalá povaha dotčeného protiprávního jednání

- 22 Komise uvedla v napadeném rozhodnutí, že dotčené protiprávní jednání začalo dne 3. června 1988 pokud jde o skupinu KME a skupinu Boliden, dne 29. září 1989 pokud jde o skupinu IMI, skupinu Outokumpu a společnost Wieland, dne 21. října 1997 pokud jde o společnost Mueller a nejpozději dne 29. srpna 1998, pokud jde o společnost Chalkor, skupinu Buntmetall a společnost HME. Pokud jde o den, kdy protiprávní jednání skončilo, Komise za něj stanovila 22. března 2001, s výjimkou společnosti Mueller, která podle Komise ukončila svou účast na kartelu dne 8. ledna 2001, a společnost Chalkor, která ji ukončila dne 8. července 1999 (bod 597 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 23 Pokud jde o trvalou povahu dotčeného protiprávního jednání co se týče skupiny Boliden, skupiny IMI, skupiny KME, skupiny Outokumpu a společnosti Wieland, Komise v napadeném rozhodnutí uvedla, že i když v rámci kartelu došlo mezi rokem 1990 a prosincem 1992 na jedné straně a červencem 1994 a červencem 1997 na druhé straně k méně intenzivním obdobím činnosti, protiprávní činnost nicméně nikdy zcela nepřestala, takže dotčené protiprávní jednání představuje skutečně jediné, nepromlčené protiprávní jednání (body 466, 471, 476, 477 a 592 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Stanovení výše pokut

- ²⁴ V napadeném rozhodnutí Komise uložila pokuty na základě čl. 23 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205), jakož i na základě čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 skupině Boliden, skupině Buntmetall, společnostem Chalkor a HME, skupině IMI, skupině KME, skupině Outokumpu a společnosti Wieland (bod 842 odůvodnění a článek 2 napadeného rozhodnutí).
- ²⁵ Výše pokut byla Komisí stanovena v závislosti na závažnosti a době trvání dotčeného protiprávního jednání, což jsou dvě kritéria výslovně uvedená v čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 a čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17, která byla podle napadeného rozhodnutí použitelná v době dotčeného protiprávního jednání (body 601 až 603 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- ²⁶ Pro účely stanovení výše pokuty uložené každému podniku Komise použila metodu definovanou v pokynech o metodě stanovování pokut udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o [UO] (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3, dále jen „pokyny“), i když na ně systematicky neodkazuje. V napadeném rozhodnutí Komise rovněž posoudila, zda a v jakém rozsahu splnily dotyčné podniky požadavky stanovené ve sdělení o spolupráci z roku 1996.

Výchozí částka pokut

– Závažnost

- ²⁷ Pokud jde o hodnocení závažnosti dotčeného protiprávního jednání, Komise zohlednila povahu protiprávního jednání, jeho skutečný dopad na trh, rozsah relevantního zeměpisného trhu a jeho velikost (body 605 a 678 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- ²⁸ Uvedla, že praktiky rozdělení trhu a stanovení cen, jako jsou ty dotčené v projednávaném případě, představují svou povahou velmi závažné protiprávní jednání, a měla za to, že zeměpisný trh dotčený kartelem představovalo území EHP. Komise rovněž zohlednila skutečnost, že trh s měděnými sanitárními trubkami představoval velmi významné průmyslové odvětví, jehož hodnota byla odhadnuta na 1 151 milionů eur v EHP v roce 2000, posledním ukončeném roce, ve kterém došlo ke kartelu (body 606 a 674 až 678 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- ²⁹ Pokud jde o skutečný dopad na trh, Komise uvedla, že existovaly dostatečné důkazní prostředky k prokázání toho, že kartel měl celkově vliv na dotčený trh, zejména na ceny, i když nebylo možné ho přesně vyčíslit (body 670 a 673 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Pro účely tohoto zjištění se zejména opřela o vícero nepřímých důkazů. Zprvce se opřela o provádění kartelové dohody, přičemž odkázala na skutečnost, že účastníci si vyměňovali informace o objemu prodeje a úrovni cen (body 629 a 630 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- 30 Zadruhé zohlednila okolnost, že členové kartelu vlastnili významný podíl, a sice 84,6 %, na trhu v EHP (bod 635 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 31 Zatřetí se Komise opřela o tabulky, memoranda a poznámky sepsané v kontextu schůzek kartelu jeho členy. Tyto dokumenty prokazují, že se v průběhu určitých období kartelu ceny zvýšily a že členové kartelu dosáhli dodatečné zisky oproti dřívějším obdobím. Některé z těchto dokumentů uvádí, že se osoby zapojené do kartelu domnívaly, že dotčným podnikům umožnil dosáhnout jejich cenových cílů. Komise se rovněž opřela o vyjádření p. M., bývalého ředitele jedné ze společností skupiny Boliden, jakož i o vyjádření společnosti Wieland, skupiny Boliden a společnosti Mueller v rámci jejich příslušné spolupráce (body 637 až 654 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 32 Konečně Komise konstatovala, že příslušné podíly na trhu jednotlivých účastníků kartelové dohody zůstaly po celou dobu trvání kartelu poměrně stabilní, i když u účastníků občas docházelo ke změnám zákazníků (bod 671 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 33 Komise z toho vyvodila závěr, že se dotčné podniky dopustily velmi závažného protiprávního jednání (bod 680 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

– Rozdílné zacházení

- 34 Komise určila v napadeném rozhodnutí čtyři skupiny, o kterých se domnívala, že odráží relativní význam podniků zapojených v dotčeném protiprávním jednání.

Rozdělení členů kartelu do vícero kategorií, ke kterému Komise přistoupila, se zakládá na příslušných podílech účastníků kartelu na trhu pro prodeje dotyčných výrobků v EHP v roce 2000. V důsledku toho byla skupina KME považována za hlavního činitele na dotčeném trhu a zařazena do první kategorie. Skupiny Wieland (složená ze společnosti Wieland a skupiny Buntmetall, nad kterou Wieland převzala kontrolu v červenci 1999), IMI a Outokumpu byly na tomto trhu považovány za subjekty střední velikosti a zařazeny do druhé kategorie. Skupina Boliden byla zařazena do třetí kategorie. Ve čtvrté kategorii jsou společnosti HME a Chalkor (body 681 až 692 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

³⁵ Podíly na trhu byly určeny v závislosti na obratu dosaženém každým z pachatelů prodejem sanitárních trubek na kumulovaném trhu se sanitárními trubkami z obyčejné mědi a měděnými sanitárními trubkami izolovanými plastem. Podíly na trhu podniků, které neprodávaly trubky WICU a Cuprotherm, byly tedy vypočteny dělením jejich obratu za sanitární trubky z obyčejné mědi kumulovanou velikostí trhu se sanitárními trubkami z obyčejné mědi a měděnými sanitárními trubkami izolovanými plastem (body 683 a 692 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

³⁶ Komise v důsledku toho stanovila výchozí částky pokut na 70 milionů eur pro skupinu KME, 23,8 milionů eur pro společnost Wieland a skupiny IMI a Outokumpu, 16,1 milionů eur pro skupinu Boliden a 9,8 milionů eur pro společnosti Chalkor a HME (bod 693 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

³⁷ S ohledem na skutečnost, že společnost Wieland a skupina Buntmetall představovaly po červenci 1999 jediný podnik a že až do června 1995 představovaly KME France a KME Italy společně odlišný podnik od KME Germany, byla výchozí částka pokut, které byly každé z nich uloženy, stanovena následujícím způsobem: 35 milionů eur pro skupinu KME (KME Germany, KME France a KME Italy společně a nerozdílně); 17,5 milionů eur pro KME Germany; 17,5 milionů eur pro KME Italy a KME France společně a nerozdílně; 3,25 milionů eur pro skupinu Wieland; 19,52 milionů eur pro

společnost Wieland a 1,03 milionů eur pro skupinu Buntmetall (body 694 až 696 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- ³⁸ Komise zvýšila výchozí částku pokuty uložené skupině Outokumpu o 50 % na 35,7 milionu eur, aby zohlednila nutnost stanovit pokutu na takové úrovni, která jí zajistí odrazující účinek, neboť měla za to, že celosvětový obrat Outokumpu, který přesahuje 5 miliard eur, nasvědčuje tomu, že její velikost a ekonomická síla takové zvýšení odůvodňují (bod 703 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Základní částka pokut

- ³⁹ Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise zvýšila výchozí částky pokut o 10 % za ukončený rok, ve kterém došlo k protiprávnímu jednání a o 5 % za každé dodatečné období rovnající se nebo delší než šest měsíců, ale kratší než rok. Dospěla tak k závěru, že:
- jelikož se skupina IMI účastnila na kartelu po jedenáct let a šest měsíců, musí se na ni použít 110% zvýšení výchozí částky pokuty 23,8 milionů eur;
 - jelikož se skupina Outokumpu účastnila na kartelu po jedenáct let a pět měsíců, musí se na ni použít 110% zvýšení výchozí částky pokuty, stanovené po zvýšení pro účely odrazení na 35,7 milionu eur;

- jelikož se skupina Boliden účastnila na kartelu po dvanáct let a devět měsíců, musí se na ni použít 125% zvýšení výchozí částky pokuty 16,1 milionu eur;
- jelikož se společnost Chalkor účastnila na kartelu po dvanáct měsíců, musí se na ni použít 10% zvýšení výchozí částky pokuty 9,8 milionu eur;
- jelikož se společnost HME účastnila na kartelu po dva roky a šest měsíců, musí se na ni použít 25% zvýšení výchozí částky pokuty 9,8 milionu eur;
- jelikož se skupina KME účastnila na kartelu po pět let a sedm měsíců, musí se na ni použít 55% zvýšení výchozí částky pokuty 35 milionu eur;
- jelikož se společnost KME Germany účastnila na kartelu po sedm let a dva měsíce, musí se na ni použít 70 % zvýšení výchozí částky pokuty de 17,5 milionu eur;
- jelikož se společnosti KME France a KME Italy účastnily na kartelu po pět let a deset měsíců, musí se na ně použít 55% zvýšení výchozí částky pokuty 17,5 milionu eur;
- jelikož byla společnost Wieland považována jednak za samostatně odpovědnou za období devíti let a devíti měsíců, a jednak společně a nerozdílně odpovědnou se skupinou Buntmetall za dodatečné období jednoho roku a osmi měsíců,

použilo se na ni 9 % zvýšení výchozí částky pokuty 19,52 milionu eur, pro kterou je Wieland sama odpovědná a 15% zvýšení výchozí částky pokuty 3,25 milionu eur, pro kterou jsou společnost Wieland a skupina Buntmetall odpovědní společně a nerozdílně (body 706 až 714 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

40 Základní částky pokut uložené dotčeným podnikům se tedy stanoví následně:

- skupina KME: 54,25 milionu eur;
- KME Germany: 29,75 milionu eur;
- KME France a KME Italy (společně a nerozdílně): 27,13 milionu eur;
- skupina Buntmetall: 1,03 milionu eur;
- skupina Wieland: 3,74 milionu eur;
- Wieland: 38,06 milionu eur;
- skupina IMI: 49,98 milionu eur;

- skupina Outokumpu: 74,97 milionu eur;
- Chalkor: 10,78 milionu eur;
- HME: 12,25 milionu eur;
- skupina Boliden: 36,225 milionu eur (bod 719 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Přítěžující a polehčující okolnosti

⁴¹ Základní částka pokuty uložené skupině Outokumpu byla zvýšena o 50 %, a to z důvodu, že se dopustila recidivy, protože jí již bylo určeno rozhodnutí Komise 90/417/ESUO ze dne 18. července 1990 v řízení podle článku 65 [UO], které se týkalo dohody a jednání ve vzájemné shodě evropských výrobců nerezových plochých výrobků válcovaných za studena (Úř. věst. L 220, s. 28) (body 720 až 726 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

⁴² Z titulu polehčujících okolností Komise zohlednila skutečnost, že skupiny KME a Outokumpu jí poskytly v rámci jejich příslušné spolupráce informace, které nespadají pod sdělení o spolupráci z roku 1996.

⁴³ Komise tedy snížila základní částku pokuty uložené skupině Outokumpu o 40,17 milionu eur, což odpovídá pokutě, která by jí byla uložena za období protiprávního

jednání od září 1989 do července 1997, jehož prokázání bylo možné díky informacím, které poskytla Komisi (body 758 a 759 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- ⁴⁴ Pokud jde o skupinu KME, základní částka pokuty, která jí byla uložena, byla snížena o 7,93 milionů eur z důvodu její spolupráce, která Komisi umožnila prokázat, že dotčené protiprávní jednání zahrnovalo měděné sanitární trubky izolované plastem (body 760 a 761 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Použití sdělení o spolupráci z roku 1996

- ⁴⁵ Komise poskytla na základě bodu D sdělení o spolupráci z roku 1996 snížení částky pokuty o 50 % skupině Outokumpu, o 35 % skupině Wieland, o 15 % společnosti Chalkor, o 10 % skupině Boliden a skupině IMI a o 35 % skupině KME. Společnost HME neměla prospěch ze žádného snížení na základě tohoto sdělení (bod 815 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Konečná částka pokut

- ⁴⁶ V souladu s čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 stanovila Komise částky pokut ukládané podnikům, kterým bylo určeno napadené rozhodnutí, následně:

- skupina Boliden: 32,6 milionu eur;
- skupina Buntmetall: 0,6695 milionu eur;

- Chalkor: 9,16 milionu eur;
- HME: 4,49 milionu eur;
- skupina IMI: 44,98 milionu eur;
- skupina KME: 32,75 milionu eur;
- KME Germany: 17,96 milionu eur;
- KME France a KME Italy (společně a nerozdílně): 16,37 milionu eur;
- skupina Outokumpu: 36,14 milionu eur;
- skupina Wieland: 2,43 milionu eur;
- Wieland: 24,7416 milionu eur (bod 842 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

⁴⁷ Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 20. ledna 2005 podaly žalobkyně projednávanou žalobu.

⁴⁸ Vzhledem k tomu, že došlo ke změně složení senátů Tribunálu, byl soudce zpravodaj přidělen k osmému senátu, jemuž tak byla přidělena i projednávaná věc.

49 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

- zrušil čl. 1 písm. a) až c) napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká období od 1. července 1995 do 27. srpna 1998 a od 10. prosince 1998 do 7. října 1999 ;
- snížil částku pokuty, která jim byla uložena;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

50 Komise navrhuje, aby Tribunál:

- žalobu zamítl;
- zvýšil částku pokuty uložené žalobkyním;
- uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

51 Svou žalobou žalobkyně směřují jednak k částečnému zrušení napadeného rozhodnutí, a jednak ke snížení částky pokuty, která jim byla uložena.

1. *K návrhu směřujícímu k částečnému zrušení napadeného rozhodnutí*

Argumenty účastnic řízení

- 52 Na podporu svého návrhu žalobkyně vznáší jediný žalobní důvod vycházející z nesprávného právního posouzení, kterým je stíženo zjištění ohledně jejich účasti na jediném a trvajícím protiprávním jednání.
- 53 Žalobkyně se zejména domnívají, že Komise právně dostatečně a v souladu s judikaturou neprokázala, že během období mezi 1. červencem 1995 a 27. srpnem 1998, jakož i mezi 10. prosincem 1998 a 7. říjnem 1999 zamýšlely svým jednáním přispět ke společným cílům sledovaným všemi účastníky kartelu a že věděly o faktickém plánovaném nebo uplatňovaném jednání jiných pachatelů při sledování těchto cílů nebo ho mohly důvodně předvídat a byly připraveny podstoupit z toho plynoucí riziko.
- 54 Pokud jde o období od 1. července 1995 do 27. srpna 1998 žalobkyně v zásadě uvádí, že od 1. července 1995 dohody SANCO již nepředstavovaly část kartelu. Kartel byl proto tvořen jen dvěma částmi, a sice dohodami WICU a Cuprotherm a evropskými rozšířenými dohodami.
- 55 S ohledem na skutečnost, že je nesporné, že se žalobkyně nikdy neúčastnily dohod WICU a Cuprotherm a že se mezi 1. červencem 1995 a 27. srpnem 1998 přestaly

účastnit schůzek konaných v rámci evropských rozšířených dohod, nebylo proti-právní jednání vytýkané žalobkyním trvající, ale bylo přerušeno.

⁵⁶ Podle žalobkyň skutečnost, že se po 1. červenci 1995 nadále účastnily sítě výměny informací mezi „výrobci SANCO“, nemá žádný vliv na otázku, zda jejich účast na kartelu byla, nebo nebyla přerušena. Od doby, kdy uprostřed roku 1995 odešel pan M., jeden z jejich generálních ředitelů v dané době, až do 21. listopadu 1997 nevěděly o existenci schůzek kartelu, nebo dokonce o existenci kartelu jako takového. Žalobkyně se dozvěděly o existenci evropských rozšířených dohod až dne 21. listopadu 1997, když byly pozvány skupinou KME, aby se účastnily na této spolupráci, což odmítly.

⁵⁷ Krom toho systém výměny informací existující mezi „výrobci SANCO“ od roku 1988 byl výsledkem provádění legálních dohod o licencích. Původní a hlavní cíl tohoto systému byl totiž legitimní. Na jednání žalobkyně nicméně připustily, že mezi rokem 1988 a polovinou roku 1995 sloužil uvedený systém výměny informací rovněž jako nástroj v rámci kartelu. Tvrdí, že protože nevěděly o pokračování schůzek a koluzních styků v rámci kartelu po polovině roku 1995, jejich účast na systému výměny informací po tomto datu již nepředstavovala účast na kartelu, ale pouze provádění legálních dohod o licencích.

⁵⁸ Pokud jde o období od 10. prosince 1998 do 7. října 1999 žalobkyně tvrdí, že na schůzce dne 10. prosince 1998 jasně a výslovně oznámily ukončení své spolupráce v rámci evropských rozšířených dohod. Žalobkyně se znovu účastnily kartelu až na schůzce organizované dne 8. října 1999.

59 Komise navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut.

Závěry Tribunálu

60 Úvodem je třeba připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že porušení čl. 81 odst. 1 ES může vyplývat nejen z jediného úkonu, ale rovněž z řady úkonů, anebo i z pokračujícího jednání. Tento výklad nelze zpochybnit z důvodu, že jeden nebo více prvků z této řady úkonů nebo tohoto pokračujícího jednání může rovněž sám o sobě a nahlížen izolovaně představovat porušení uvedeného ustanovení (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 81). Pokud se jednotlivé skutky začleňují do jednotného záměru z důvodu svého totožného cíle narušujícího hospodářskou soutěž uvnitř společného trhu, má Komise právo přičítat odpovědnost za tyto skutky v závislosti na účasti na protiprávním jednání nahlíženém jako celek (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 258).

61 Podnik může být rovněž činěn odpovědným za globální kartelovou dohodu i tehdy, je-li prokázáno, že se přímo zúčastnil pouze jednoho nebo více prvků tvořících tuto dohodu, když věděl nebo měl nutně vědět, že koluze, na níž se účastní, byla součástí celkového schématu a že toto celkové schéma zahrnovalo soubor prvků tvořících kartelovou dohodu (rozsudky Tribunálu ze dne 20. dubna 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Recueil, s. II-931, bod 773, a ze dne 20. března 2002, HFB a další v. Komise, T-9/99, Recueil, s. II-1487, bod 231).

- ⁶² V projednávaném případě je nesporné, že se žalobkyně účastnily na evropských rozšířených dohodách od 3. června 1988 do 30. června 1995, od 27. srpna 1998 do 10. prosince 1998 a od 8. října 1999 do 22. března 2001. Je rovněž nesporné, že si často a trvale vyměňovaly se skupinou KME a společností Wieland podrobné údaje o objemu prodeje sanitárních trubek ochranné známky SANCO během celé doby trvání kartelu, to znamená od 3. června 1988 do 22. března 2001.
- ⁶³ Je třeba v důsledku toho určit, zda uvedená výměna informací představovala jeden z prvků tvořících celkové schéma kartelové dohody a zda žalobkyně měly vědět o existenci kartelu a jeho fungování v průběhu období mezi 1. červencem 1995 a 27. srpnem 1998, jakož i mezi 10. prosincem 1998 a 7. říjnem 1999.
- ⁶⁴ V napadeném rozhodnutí (body 449 až 457 odůvodnění), Komise tvrdila, že prvky celkového schématu kartelové dohody zahrnovaly :
- zmrazení příslušných podílů na trhu prostřednictvím rozdělení objemů prodeje podle zemí;
 - dohodu o zvýšení cen nebo koordinovaných cenách a použití těchto zvýšení nebo koordinovaných cen;
 - provádění rozdělení trhů a koordinace cen prostřednictvím mechanismu dohledu spočívajícího v určování vůdčích subjektů pro různá evropská území, jakož i v pravidelné výměně důvěrných informací o obchodních strategiích, objemech a cílech prodeje, a příležitostně o cenách a slevách.

- ⁶⁵ Pokud jde konkrétněji o výměny informací týkající se trubek SANCO, Komise v bodě 143 odůvodnění napadeného rozhodnutí poznamenala, že umožňovaly kontrolovat objemy prodeje. Je třeba rovněž připomenout, že v bodě 138 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise tvrdila, že rozdělení objemů prodeje bylo předmětem pravidelné koordinace mezi „výrobci SANCO“ a členy evropských rozšířených dohod. Konečně v bodě 486 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zdůraznila, že kartel „spočíval hlavně ve výměnách informací o objemech prodeje a na jejich základě o rozdělení prodejních kvót“.
- ⁶⁶ Žalobkyně nezpochybnilly tato zjištění pro období od 3. června 1988 do 1. července 1995. Pokud jde o období od 1. července 1995 do 22. března 2001, uvádí, že nemohly rozumně předpokládat, že jejich účast na systému výměny informací po polovině roku 1995 přispívá k fungování kartelu.
- ⁶⁷ Argumenty žalobkyň nejsou nicméně přesvědčivé. Jelikož se žalobkyně účastnily během vícero let jak na dohodách SANCO, tak na evropských rozšířených dohodách, které zahrnovaly rozdělení výroby a dohled nad prováděním tohoto rozdělení prostřednictvím častých a podrobných výměn informací o objemech prodeje, nemohou tvrdit, že odchod pana M. v polovině roku 1995 způsobil v rámci podniku akutní ztrátu paměti, pokud jde o existenci kartelu nebo jeho způsob fungování.
- ⁶⁸ Žalobkyně navíc netvrdí, že pan M. byl jediným zaměstnancem nebo vedoucím pracovníkem, který věděl o jejich účasti na kartelu v letech 1988 až 1995.
- ⁶⁹ Je třeba konstatovat, že během celé doby jejich účasti na systému výměny informací žalobkyně podporovaly protisoutěžní mechanismus dohodnutý v rámci kartelu.

Jejich zapojení do uvedeného systému výměny informací tedy představovalo pokračování jejich účasti na kartelu (viz v tomto smyslu rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 60 výše, bod 281). Z důvodů uvedených v bodech 64 až 68 výše musely žalobkyně nezbytně vědět, že jejich účast na systému výměny informací spadá do celkového schématu kartelu.

- ⁷⁰ Konečně je třeba uvést, že argument žalobkyň, podle kterého dohody SANCO již po polovině roku 1995 nepředstavovaly část kartelu, je irelevantní. Jak totiž bylo uvedeno v bodě 69 výše, trvající účast žalobkyň na kartelu je prokázána skutečností, že se bez přerušování účastnily na systému výměny informací a že musely nezbytně vědět, že uvedený systém je součástí celkového schématu dotčeného protiprávního jednání.
- ⁷¹ Z toho vyplývá, že je třeba zamítnout návrh na částečné zrušení rozhodnutí předložený žalobkyněmi.

2. K návrhu směřujícímu ke snížení částky pokuty

- ⁷² Na podporu tohoto návrhu žalobkyně uplatňují tři žalobní důvody vycházející z nesprávného právního posouzení při použití pravidel týkajících se promlčecích lhůt, nesprávného zvýšení výchozí částky pokuty z důvody doby trvání protiprávního jednání a z nesprávného použití sdělení o spolupráci z roku 1996.

- 73 Před přezkoumáním žalobních důvodů vznesených žalobkyněmi je třeba připomenout, že z bodů 601 a 842 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že pokuty uložené Komisí z důvodu protiprávního jednání, byly uloženy na základě čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17, jakož i čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003. Komise krom toho určila částku pokut tím, že použila metodu definovanou v pokynech a sdělení o spolupráci z roku 1996 (viz bod 26 výše).
- 74 Pokyny sice nelze kvalifikovat jako právní normu, vyjadřují však orientační pravidlo chování, podle něž má být v praxi postupováno a od něhož se Komise může v konkrétním případě odchýlit pouze tehdy, uvede-li důvody, které jsou v souladu se zásadou rovného zacházení (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 18. května 2006, *Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients v. Komise*, C-397/03 P, Sb. rozh. s. I-4429, bod 91 a citovaná judikatura).
- 75 Tribunál tedy musí v rámci přezkumu legality pokut uložených napadeným rozhodnutím ověřit, zda Komise vykonala svou posuzovací pravomoc dle metody obsažené v pokynech, a pakliže by měl konstatovat, že se od ní odchýlila, musí ověřit, zda je tento odklon podložený a právně dostačujícím způsobem odůvodněný. V tomto ohledu je třeba poukázat na skutečnost, že Soudní dvůr potvrdil jednak platnost samotného principu, na němž pokyny stojí, a jednak platnost obecné metody, která je v nich uvedena (rozsudek Soudního dvora ze dne 28. června 2005, *Dansk Rørindustri a další v. Komise*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, body 252 až 255, 266 až 267, 312 a 313).
- 76 Omezení své posuzovací pravomoci, které si Komise stanovila přijetím pokynů, totiž není neslučitelné se zachováním podstatného prostoru pro její uvážení. Pokyny obsahují různé pružné prvky, které umožňují Komisi výkon její diskreční pravomoci v souladu s ustanoveními nařízení č. 17 a 1/2003, tak jak je vyložil Soudní dvůr (rozsudek *Dansk Rørindustri a další v. Komise*, bod 75 výše, bod 267).

- 77 Proto v oblastech, kde si Komise uchovala prostor pro uvážení, například pokud jde o výchozí částku pokuty nebo míru navýšení z důvodu délky trvání protiprávního jednání, se přezkum legality tohoto posouzení zužuje pouze na ověření, zda nedošlo k zjevně nesprávnému posouzení (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 18. července 2005, *Scandinavian Airlines System v. Komise*, T-241/01, Sb. rozh. s. II-2917, body 64 a 79).
- 78 Prostor pro uvážení Komise a meze, které si Komise v této souvislosti sama stanovila, krom toho v zásadě nemají vliv na výkon soudního přezkumu v plné jurisdikci prováděného soudem (rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, *JFE Engineering a další v. Komise*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh. s. II-2501, bod 538), v jehož rámci je soud Společenství oprávněn pokutu, kterou Komise uložila, zrušit, snížit nebo zvýšit (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 8. února 2007, *Groupe Danone v. Komise*, C-3/06 P, Sb. rozh. s. I-1331, body 60 až 62; rozsudek Tribunálu ze dne 21. října 2003, *General Motors Nederland a Opel Nederland v. Komise*, T-368/00, Recueil, s. II-4491, bod 181).

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při použití pravidel týkajících se promlčecích lhůt

Argumenty účastnic řízení

- 79 Žalobkyně uvádí, že protože se neúčastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání, porušila Komise pravidla použitelná v oblasti promlčecích lhůt tím, že uložila pokutu za období před 22. březnem 1996, protože její šetření začalo až dne 22. března 2001. V tomto ohledu žalobkyně zdůrazňují, že výměna informací týkajících se objemů prodeje na základě licencí SANCO nebyla po polovině roku 1995 součástí

kartelu a že kartelová dohoda, ke které se připojily dne 27. srpna 1998, neodpovídala kartelové dohodě, kterou opustily v polovině roku 1995.

80 Žalobkyně rovněž uvádí, že v souladu se zásadou rovného zacházení měly mít prospěch ze stejného zacházení jako společnosti HME, Mueller, skupina Buntmetall a společnost Chalkor, pokud jde o promlčecí lhůty.

81 Komise navrhuje zamítnutí projednávaného žalobního důvodu.

Závěry Tribunálu

82 Úvodem je třeba připomenout, že z bodů 60 až 71 výše vyplývá, že Komise právem stanovila v napadeném rozhodnutí, že se žalobkyně účastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání mezi 3. červnem 1988 a 22. březnem 2001. Jejich nepřerušená účast na systému výměny informací totiž postačovala k prokázání jejich trvající účasti na kartelu.

83 Z toho vyplývá, že nezávisle na zjištěních Komise ohledně společností HME, Mueller, skupiny Buntmetall a společnosti Chalkor, promlčení ve smyslu článku 25 nařízení č. 1/2003 se na žalobkyně nepoužije.

84 V každém případě a pro úplnost je třeba konstatovat, že z bodů 216, 449 a 450 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jakož i z jeho článku 1 vyplývá, že společnosti HME,

Mueller, skupina Buntmetall a společnost Chalkor byly shledány odpovědnými za jejich příslušnou účast na kartelu od roku 1997 nebo 1998, zatímco žalobkyně byly shledány odpovědnými od roku 1988.

⁸⁵ Je tedy třeba zamítnout projednávaný žalobní důvod jako neopodstatněný.

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení zásady proporcionality

Argumenty účastnic řízení

⁸⁶ Žalobkyně uvádí, že Komise porušila zásadu proporcionality tím, že při zvýšení výchozí částky pokuty na základě doby trvání protiprávního jednání nezohlednila jejich omezenou účast na kartelu v průběhu významného období. V tomto ohledu tvrdí, že v průběhu dvou období přerušení jejich účasti na kartelu pouze podávaly a získávaly informace o objemech prodeje podle dohod o licenci SANCO.

⁸⁷ V své replice žalobkyně tvrdí, že Komise tím, že stanovila výši pokuty pouze s ohledem na závažnost kartelu jako takového, opomenula odpovídajícím způsobem zohlednit jejich úlohu v dotčeném protiprávním jednání. V tomto ohledu žalobkyně tvrdí, přičemž odkazují na judikaturu, že závažnost protiprávního jednání se neposuzuje

pouze v závislosti na jeho vlastnostech, ale rovněž v závislosti na podmínkách, ve kterých se nachází dotýčný podnik.

⁸⁸ I kdyby proto nemusela Komise být považována za povinnou zohlednit omezenou intenzitu účasti žalobkyní pro účely zvýšení výchozí částky pokuty ukládané na základě doby trvání protiprávního jednání, nic to nemění na tom, že byla povinna tak učinit při stanovení výše pokuty s ohledem na závažnost.

⁸⁹ Komise navrhuje zamítnutí projednávaného žalobního důvodu a uvádí námitku nepřipustnosti ohledně výtky, podle které při posouzení závažnosti protiprávního jednání opomenula zohlednit úlohu žalobkyní v kartelu. Podle Komise uvedená výtky představuje nový žalobní důvod, který nebyl uveden v žalobě, a proto musí být odmítnut jako nepřipustný.

Závěry Tribunálu

⁹⁰ Pokud jde o námitku nepřipustnosti vznesenou Komisí, je třeba připomenout, že z ustanovení čl. 44 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 48 odst. 2 jednacího řádu Tribunálu vyplývá, že žaloba musí obsahovat předmět sporu, jakož i stručný popis žalobních důvodů a že nové důvody nelze předkládat v průběhu řízení, ledaže by se zakládaly na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo v průběhu řízení. Nicméně žalobní důvod, který je rozšířením důvodu dříve přímo nebo implicitně uvedeného v žalobě a který je s ním těsně spjat, musí být prohlášen za přípustný (rozsudek

Tribunálu ze dne 5. února 1997, Ibarra Gil v. Komise, T-207/95, Recueil FP, s. I-A-13 a II-31, bod 51; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 19. května 1983, Verros v. Parlament, 306/81, Recueil, s. 1755, body 9 a 10). Analogické řešení platí i ve vztahu k výtce dovolávané na podporu žalobního důvodu (rozsudky Tribunálu ze dne 21. března 2002, Joynson v. Komise, T-231/99, Recueil, s. II-2085, bod 156, a ze dne 15. října 2008, Mote v. Parlament, T-345/05, Sb. rozh. s. II-2849, bod 85).

- 91 Je třeba konstatovat, že žalobkyně ve své žalobě zdůrazňují skutečnost, že Komise nezohlednila při stanovení ukládané částky pokuty jejich údajně omezenou účast na kartelu. Ze žaloby vyplývá, že jejich žalobní důvod se vztahuje k údajně nepřiměřené povaze uložené pokuty. Nicméně výtky, která je zde předložena žalobkyněmi, se týká pouze zvýšení výchozí částky pokuty na základě doby trvání protiprávního jednání.
- 92 V replice žalobkyně neodkazují na nové skutkové okolnosti, ale snaží se rozšířit rozsah svého žalobního důvodu, aby zahrnoval rovněž výtku týkající se posouzení závažnosti jejich účasti na kartelu. Nicméně tato posledně uvedená výtky nemůže být považována za rozšíření žalobního důvodu vycházejícího z údajně nepřiměřené povahy uložené pokuty uvedeného v žalobě a s ní těsně spojeného. Zpochybnění základního prvku rozhodnutí, jako je v projednávaném případě posouzení závažnosti dotčeného protiprávního jednání, musí být totiž zvláště formulováno před Tribunálem ve fázi žaloby.
- 93 V důsledku toho je třeba odmítnout výtku žalobkyň týkající se posouzení závažnosti jejich účasti na kartelu jako nepřijatelnou.
- 94 Pokud jde o opodstatněnost žalobního důvodu, je třeba konstatovat, že ten se týká skutečnosti, ohledně které si Komise podle pokynů zachovává prostor pro uvážení.

Uvedenému žalobnímu důvodu tedy může být vyhověno pouze za předpokladu, že Tribunál konstatuje zjevně nesprávné posouzení ze strany Komise (viz bod 77 výše).

- ⁹⁵ V tomto ohledu je třeba připomenout, že zvýšení výchozí částky pokuty v závislosti na délce trvání protiprávního jednání se neomezuje pouze na případ, kdy je dán přímý vztah mezi délkou trvání a větší újmou, která narušila uskutečnění cílů stanovených v pravidlech hospodářské soutěže (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 30. září 2003, *Michelin v. Komise*, T-203/01, Recueil, s. II-4071, bod 278 a citovaná judikatura).
- ⁹⁶ Z pokynů krom toho vyplývá, že Komise nestanovila, že by se posuzování závažnosti a posuzování délky trvání protiprávního jednání měla jakkoli překrývat nebo že by mezi nimi měl panovat vztah vzájemné závislosti.
- ⁹⁷ Naopak z pokynů zaprvé vyplývá to, že tyto upravují posuzování závažnosti protiprávního jednání jako takového pro účely stanovení výchozí částky pokuty. Zadruhé závažnost protiprávního jednání se posuzuje s ohledem na charakteristiky dotyčného podniku, zejména na jeho velikost a postavení na relevantním trhu, což může vést k poměrnému vážení výchozí částky, k rozdělení podniků do kategorií nebo ke stanovení zvláštní výchozí částky. Zatřetí délka trvání protiprávního jednání se bere v úvahu při stanovení základní částky a začtvrté se podle pokynů přihlédne k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, na základě čehož se pak výše pokuty upraví zejména v závislosti na aktivní či pasivní roli dotýcných podniků při uskutečňování protiprávního jednání.
- ⁹⁸ Z toho vyplývá, že pokud si Komise toliko vyhradila možnost zvýšení u dlouhodobých protiprávních jednání za každý rok jejich trvání až o 10 % částky stanovené za závažnost protiprávního jednání, nijak ji to nezavazuje k tomu, aby toto procento stanovila v závislosti na intenzitě aktivity kartelové dohody nebo na jejích dopadech, či dokonce podle závažnosti protiprávního jednání. Rozhodnutí o tom, jaká míra

navýšení bude uplatněna z důvodu délky trvání protiprávního jednání, totiž přísluší Komisi v rámci jejího prostoru pro uvážení (viz bod 77 výše).

- 99 Komise v projednávaném případě konstatovala, zejména v bodě 706 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že se žalobkyně účastnily na kartelu po dobu dvanácti let a devíti měsíců (viz v tomto ohledu body 60 až 71 výše), což je ve smyslu pokynů dlouhodobé protiprávní jednání. V důsledku toho zvýšila výchozí částku pokuty, která jim byla uložena, o 125 %. Komise se přitom neodchýlila od pravidel, která si sama v pokynech stanovila.
- 100 Navíc se Tribunál domnívá, že toto zvýšení o 125 % není s ohledem na délku trvání dotčeného protiprávního jednání v projednávaném případě zjevně nepřiměřené.

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečného snížení výše pokuty s ohledem na spolupráci žalobkyň na základě sdělení o spolupráci z roku 1996

Argumenty účastnic řízení

- 101 Žalobkyně uvádí, že jejich spolupráce by si zasloužila vyšší snížení jejich pokuty, protože potvrdily přesnost informací poskytnutých panem M. a v jejich odpovědi na oznámení námitek poskytly Komisi podrobný popis dohod SANCO.

- 102 Tvrdí rovněž, že Komise porušila zásadu rovného zacházení tím, že jim poskytla stejné snížení pokuty, jaké poskytla skupině IMI, ačkoliv spolupracovaly s Komisí dříve než uvedená skupina. Snížení pokuty uložené skupině IMI bylo odůvodněno pouhou skutečností, že tato uznala protiprávní jednání a nezpochybnila skutková zjištění, o která se Komise opřela. Přitom žalobkyně předaly navíc Komisi informace a objasnily nebo potvrdily důležité skutečnosti, které ulehčily šetření a o které se Komise opřela v napadeném rozhodnutí.

- 103 Komise navrhuje zamítnutí tohoto žalobního důvodu.

Závěry Tribunálu

- 104 Úvodem je třeba uvést, že podle ustálené judikatury je snížení pokuty z důvodu spolupráce ve správním řízení odůvodněno úvahou, podle které taková spolupráce usnadňuje úkol Komise zjistit protiprávní jednání (rozsudky Tribunálu ze dne 14. května 1998, BPB de Eendracht v. Komise, T-311/94, Recueil, s. II-1129, bod 325, a Finnboard v. Komise, T-338/94, Recueil, s. II-1617, bod 363).

- 105 Rovněž je třeba zdůraznit, že při posuzování spolupráce poskytnuté účastníky kartelové dohody může být shledána pouze vada spočívající ve zjevně nesprávném posouzení Komise, protože při hodnocení kvality a užitečnosti spolupráce určitého podniku, zejména v porovnání s přispěním jiných podniků, má Komise široký prostor

pro uvážení (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. května 2007, SGL Carbon v. Komise, C-328/05 P, Sb. rozh. s. I-3921, bod 88). Komise však nemůže v rámci tohoto posuzování porušovat zásadu rovného zacházení.

¹⁰⁶ Krom toho je třeba konstatovat, že z bodu D 2 sdělení o spolupráci z roku 1996 vyplývá, že podnik může mít prospěch z použití uvedeného sdělení, pokud před odesláním oznámení námitek poskytne Komisi informace, které přispívají k prokázání existence spáchaného protiprávního jednání, nebo pokud po obdržení oznámení námitek informuje Komisi o tom, že nepochybně věcnou správnost skutkových zjištění, na kterých založila svá obvinění.

¹⁰⁷ V projednávaném případě jak skupina IMI, tak žalobkyně počaly spolupracovat po zaslání oznámení námitek. Žalobkyně tedy nemohou požadovat větší snížení než to, které bylo poskytnuto skupině IMI, pokud pro účely prokázání protiprávního jednání jejich spolupráce neulehčila úkol Komise více než spolupráce skupiny IMI.

¹⁰⁸ V tomto ohledu je třeba konstatovat, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že spolupráce poskytnutá žalobkyněmi se liší od spolupráce poskytnuté skupinou IMI pouze v tomto rozsahu, že žalobkyně „objasnily určité skutkové podrobnosti“ (body 809 a 812 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Dále z napadeného rozhodnutí implicitně vyplývá, že se Komise domnívala, že užitečnost spolupráce skupiny IMI a žalobkyň byla srovnatelná, protože obě začaly spolupracovat ve fázi, kdy již byla Komise, zejména z důvodu spolupráce společnosti Mueller, skupin Outokumpu a KME a společností Wieland a Chalkor, schopna prokázat existenci dotčeného protiprávního jednání v plném rozsahu. Žalobkyně navíc netvrdí, že Komise nebyla v okamžiku jejich spolupráce schopna prokázat existenci kartelu v plném rozsahu.

- 109 Je rovněž třeba rovněž zdůraznit, že prohlášení, tak jak je uvedeno v bodě 102 výše, které pouze potvrzuje informace sdělené Komisi jiným podnikem v dřívější fázi šetření, neulehčuje významným způsobem úkol Komise, a tedy není dostatečný k odůvodnění snížení výše pokuty z důvodu spolupráce (viz v tomto smyslu rozsudky Tribunálu ze dne 8. července 2004, Mannesmannröhren-Werke v. Komise, T-44/00, Sb. rozh. s. II-2223, bod 301, a ze dne 25. října 2005, Groupe Danone v. Komise, T-38/02, Sb. rozh. s. II-4407, bod 455).
- 110 S ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení při hodnocení užitečnosti spolupráce žalobkyní a neporušila zásadu rovného zacházení tím, že přiznala na základě sdělení o spolupráci z roku 1996 totožnou míru snížení jak žalobkyním tak skupině IMI. V důsledku toho není ani tento žalobní důvod opodstatněný.
- 111 Žaloba proto musí být zamítnuta.

3. K vzájemné žalobě zakládající se na případně příznivém zacházení se žalobkyněmi ve srovnání se společností Chalkor a skupinou IMI

Argumenty účastníků řízení

- 112 Komise konstatuje, že skupina IMI a společnost Chalkor uvedly ve svých příslušných žalobách ve věci T-18/05 a T-21/05, že při určení výše pokuty nezohlednila skutečnost, že se nepodílely na dohodách SANCO a WICU a Cuprotherm a tedy se

dopustily méně závažného protiprávního jednání než žalobkyně, společnost Wieland a skupina KME. Argumenty skupiny IMI a společnosti Chalkor vznášejí otázku údajné diskriminace mezi účastníky kartelu v rámci toho, co bylo považováno za jediné protiprávní jednání.

- 113 Komise tvrdí, že kdyby Tribunál měl připustit argumenty skupiny IMI a společnosti Chalkor v tomto bodě, měl by při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci spíše zvýšit částku pokut uložených skupině KME, žalobkyním a společností Wieland, než snížit částku pokut uložených skupině IMI a společnosti Chalkor.
- 114 Žalobkyně navrhuje zamítnutí tohoto návrhu.

Závěry Tribunálu

- 115 Je třeba konstatovat, že Tribunál rozhodl v rozsudcích z tohoto dne, IMI a další v. Komise (T-18/05, Sb. rozh. s. II-1769), a Chalkor v. Komise (T-21/05, Sb. rozh. s. II-1895), že se skupina IMI a společnost Chalkor dopustily méně závažného protiprávního jednání, než jakého se dopustila skupina Boliden, skupina KME a společnost Wieland, a že se Komise dopustila pochybení tím, že opomenula zohlednit tuto skutečnost při stanovení částek pokut.
- 116 Tribunál dále při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci rozhodl, že výchozí částka pokut použitá Komisí byla ve vztahu k závažnosti představané všemi třemi částmi kartelu přiměřená a že je třeba snížit výchozí částky pokut uložené skupině IMI a společnosti Chalkor, aby se zohlednila skutečnost, že

je Komise nepovažovala za odpovědné pokud jde o dohody SANCO (rozsudky IMI a další v. Komise, bod 115 výše, body 166, 167 a 189, a Chalkor v. Komise, bod 115 výše, body 104, 105 a 185).

117 Z toho vyplývá, že návrh Komise musí být zamítnut.

K nákladům řízení

118 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle čl. 87 odst. 3 jednacího řádu může nicméně Tribunál rozdělit náklady řízení mezi účastníky nebo rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese své náklady, pokud jsou účastníci řízení současně neúspěšní v jednom nebo více bodech, nebo z výjimečných důvodů.

119 V projednávaném případě žalobkyně neměly úspěch, co se týče jejich žaloby, zatímco Komise neměla úspěch, co se týče její vzájemné žaloby. Nicméně je nutno konstatovat, že v podstatné míře byly neúspěšné žalobkyně. Za těchto podmínek je třeba rozhodnout, že žalobkyně ponесou vlastní náklady řízení a nahradí 90 % nákladů řízení vynaložených Komisí, zatímco Komise ponese 10 % vlastních nákladů.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**
- 2) **Vzájemná žaloba podaná Evropskou komisí se zamítá.**
- 3) **Společnosti Boliden AB, Outokumpu Copper Fabrication AB a Outokumpu Copper BCZ SA ponesou vlastní náklady řízení a nahradí 90 % nákladů řízení vynaložených Komisí.**
- 4) **Komise ponese 10 % vlastních nákladů řízení.**

Martins Ribeiro

Papasavvas

Wahl

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 19. května 2010.

Podpisy.

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu	II - 1849
1. Správní řízení	II - 1849
2. Napadené rozhodnutí	II - 1852
Relevantní výrobky a trhy	II - 1858
Složky dotčeného protiprávního jednání	II - 1859
Doba trvání a trvalá povaha dotčeného protiprávního jednání	II - 1860
Stanovení výše pokut	II - 1861
Výchozí částka pokut	II - 1862
– Závažnost	II - 1862
– Rozdílné zacházení	II - 1863
Základní částka pokut	II - 1865
Přítěžující a polehčující okolnosti	II - 1868
Použití sdělení o spolupráci z roku 1996	II - 1869
Konečná částka pokut	II - 1869
Řízení a návrhová žádání účastnic řízení	II - 1870
Právní otázky	II - 1871
1. K návrhu směřujícímu k částečnému zrušení napadeného rozhodnutí	II - 1872
Argumenty účastnic řízení	II - 1872
Závěry Tribunálu	II - 1874
2. K návrhu směřujícímu ke snížení částky pokuty	II - 1877
K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při použití pravidel týkajících se promlčecích lhůt	II - 1879

Argumenty účastnic řízení	II - 1879
Závěry Tribunálu	II - 1880
K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení zásady proporcionality	II - 1881
Argumenty účastnic řízení	II - 1881
Závěry Tribunálu	II - 1882
K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečného snížení výše pokuty s ohledem na spolupráci žalobkyně na základě sdělení o spolupráci z roku 1996	II - 1885
Argumenty účastnic řízení	II - 1885
Závěry Tribunálu	II - 1886
3. K vzájemné žalobě zakládající se na případně příznivém zacházení se žalobkyněmi ve srovnání se společností Chalkor a skupinou IMI	II - 1888
Argumenty účastníků řízení	II - 1888
Závěry Tribunálu	II - 1889
K nákladům řízení	II - 1890